

КЛАСИЧНИЙ ПРИВАТНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра соціальної роботи та богослов'я

СИЛАБУС

навчальної дисципліни

ПП 4. Методика викладання богословських дисциплін

2026 - 2027 навчальний рік

Викладач	Облєс Ірина Ігорівна
Контактний телефон	+38(050)578-80-88
Ідентифікатор та код доступу (Zoom / Google Meet)	627-221-2202, код доступу 902114
E-mail:	obirig@gmail.com
Сторінка курсу на сайті підтримки навчальних програм КПУ	http://www.zhu.edu.ua/cpu_edu/course/view.php?id=4886
Консультації	Консультації проводяться в дистанційному режимі за попереднім погодженням із викладачем через месенджери або електронну пошту

ІНФОРМАЦІЯ ПРО НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ

Рівень вищої освіти	Другий (магістерський)	
Галузь знань	В Культура, мистецтво та гуманітарні науки	
Спеціальність	В8 Богослов'я	
Освітня програма	Богослов'я	
Форма навчання	Очна (денна), заочна	
Мова викладання	Українська	
Курс (рік навчання), семестр	Курс 1, семестр 1	
Цикл підготовки	Професійної підготовки	
Статус дисципліни	Обов'язкова	
Обсяг дисципліни	Кількість кредитів ECTS	4
	Загальна кількість годин	120
	Аудиторних годин	40
	Лекції	24
	Практичні	16
	Самостійна робота	80
Форма контролю	Екзамен	
Попередні компоненти (Пререквізити)	-	
Паралельні та подальші компоненти (Постреквізити)	-	

МЕТА, ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета навчальної дисципліни

Ознайомити здобувачів вищої освіти зі специфікою та ключовими завданнями цього курсу, а також сформувати у них навички, вміння та базові науково-педагогічні компетенції, необхідні для здійснення навчально-освітнього процесу в закладах освіти, де викладаються богословські дисципліни..

Завдання навчальної дисципліни:

- навчити здобувачів вищої освіти основам педагогічної майстерності та методиці організації (адміністрування) навчально-освітнього і виховного процесу – створювати власні науково-педагогічні праці з богословських дисциплін та методиці організації самостійної роботи студентів;
- сформувати чітке розуміння цілей і принципів навчання – змісту, концептуальних напрямів та специфіки інтеграції богословської освіти у науково-освітню сферу в умовах Болонського процесу – психологічних і моральних якостей педагогічної комунікації;
- засвоїти навички і вміння застосування новітніх педагогічних технологій в освіті – розробки і проведення усіх видів занять – здійснення контролю, оцінювання знань, організації та проведення іспитів, заліків і підсумкової атестації.

У результаті вивчення дисципліни студенти повинні знати:

- засадничі принципи, організаційно-правові основи та практичні рекомендації діяльності закладів освіти в Україні.
- змістове наповнення базових понять і категорій з методики викладання богословських дисциплін.
- методику та методологію здійснення навчально-освітнього процесу, зокрема проведення практичних і семінарських занять, самостійної роботи, а також організацію індивідуальної та науково-дослідної діяльності студентів.

Після вивчення дисципліни студенти повинні вміти:

- самостійно організовувати та забезпечувати викладання богословських дисциплін;
- застосовувати сучасні технології, методи та засоби навчання;
- створювати власний науково-педагогічний продукт у галузі богослов'я;
- застосовувати методи пізнавальної діяльності студентів та активізувати їхню роль у вдосконаленні системи внутрішнього забезпечення якості освітнього процесу;
- застосовувати навички методичного забезпечення проведення лекційних, семінарських і практичних занять, самостійної роботи студентів, форм контролю та оцінювання знань;
- адаптувати методику викладання богословських дисциплін до формування у учасників освітнього процесу критичного мислення і глибшого усвідомлення дидактичних основ трансформації системи освіти та зміни освітніх пріоритетів;
- самостійно здійснювати науково-педагогічну діяльність та адмініструвати навчально-освітній і виховний процес, працювати в педагогічному колективі, брати на себе ініціативу, нести індивідуальну та колективну відповідальність за його оптимізацію, вдосконалення й адаптацію до запитів здобувачів освіти та суспільних потреб і ринку праці.

КОМПЕТЕНТНОСТІ ТА ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Інтегральна компетентність:

Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у сфері богослов'я або у процесі навчання, що передбачають проведення досліджень та/або здійснення інновацій за невизначеності умов і вимог.

Загальні компетентності:

ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 4. Навички міжособистісної взаємодії.

ЗК 5. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети.

ЗК 7. Здатність використання сучасних соціально-комунікативні технології

Спеціальні (фахові) компетентності:

СК 4. Здатність використовувати основи теологічних знань в процесі духовно-морального розвитку.

СК 12. Навички використання інформаційних технологій в освітній та професійній діяльності.

СК 13. Здатність і готовність до викладацької діяльності з дисциплін богословського спрямування.

Програмні результати навчання:

РН 4. Вміння вступати в комунікацію; активна участь у дискусіях, бажання пояснювати та допомагати іншим, здатність емпатійно взаємодіяти.

РН 5. Самостійність і відповідальність у роботі, професійна повага до етичних принципів, демонстрація професійної, соціальної та емоційної поведінки.

РН 7. Здатність будувати ефективну взаємодію на рівні ділових, масових, публічних, організаційних комунікацій; вміння аналізувати процес комунікації з точки зору доцільності використання різних комунікаційних технологій; розробка проектів з використанням різних прикладних соціально-комунікаційних технологій; вміння забезпечувати ефективні комунікації відповідно до сфери: соціальної, політичної, культурної тощо.

РН 11. Демонстрація на власному прикладі норм духовно-морального розвитку та їх популяризація серед оточуючих.

РН 19. Демонстрація знань змісту та методики викладання релігієзнавчих та богословських дисциплін у загальноосвітній та вищій школі; проектування системи навчання, враховуючи вікові особливості учнів та студентів.

РН 20. Демонстрація вміння користуватися електронним контентом з дисциплін навчального плану, самостійно створювати елементи навчально-методичних комплексів (тестів, методичних рекомендацій тощо); накопичувати, систематизувати та аналізувати наукову інформацію з теми професійного наукового дослідження.

ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Розділ 1. Сучасні тенденції розвитку вищої освіти в Україні та специфіка інтеграції богословської компоненти в освітній процес

Тема 1. Концептуальні напрями розвитку вищої освіти в умовах кредитно-трансферної системи навчання

Тема 2. Дидактичні основи сучасної педагогіки і специфіка викладання богословських дисциплін як складової навчально-освітнього процесу

Розділ 2. Підготовка кадрів у системі вищої освіти

Тема 3. Навчально-освітній процес і система його організаційного та методичного забезпечення

Тема 4. Компетентнісний підхід до викладання дисциплін з ЗВО

Розділ 3. Специфіка проведення занять з богословських дисциплін у ЗВО

Тема 5. Методика підготовки та проведення занять з богословських дисциплін

Тема 6. Організація науково-дослідної роботи здобувачів вищої освіти: основні форми, види та засоби діагностики її результативності

Розділ 4. Новітні педагогічні технології як засіб активізації навчального процесу ЗВО

Тема 7. Методологічні основи активізації навчального процесу та роль і місце інноваційних технологій у його реалізації

Тема 8. Особливості науково-педагогічної, культурно-просвітницької та виховної діяльності викладача богословських дисциплін у ЗВО

ФОРМИ КОНТРОЛЮ ТА ОЦІНЮВАННЯ

Контроль результатів навчання та рівня сформованості компетентностей здобувачів здійснюється на засадах прозорості та академічної доброчесності відповідно до Положення про критерії оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у Класичному приватному університеті. http://virtuni.education.zp.ua/info_cpu/node/5478

У процесі вивчення навчальної дисципліни використовуються такі види контролю:

1. **Поточний контроль:** здійснюється протягом семестру під час проведення лекційних та семінарських занять, перевірки завдань самостійної роботи, виконання тестів на Віртуальній аудиторії КПУ. Включає оцінювання теоретичної підготовки (усні відповіді, активність у дискусіях, тести) та перевірку практичних навичок (індивідуальних завдань за темами тощо).

2. Семестровий (підсумковий) контроль:

проводиться у формі **екзамену** та передбачає виконання екзаменаційного тесту.

Особливість оцінювання: всі види поточного і семестрового контролю оцінюється викладачем за **100-бальною шкалою**.

Для оцінювання студентів використовується система накопичування балів. Згідно з «Положенням про організацію освітнього процесу в КПУ» підсумкова оцінка з дисципліни виставляється за 100-бальною шкалою з наступним переведенням у національну шкалу та шкалу ECTS.

Загальний підсумковий бал за дисципліну (за 100-бальною шкалою) формується як середньозважена величина на основі всіх поточних і підсумкових оцінок здобувача, отриманих протягом семестру, з урахуванням питомої ваги кожного виду діяльності.

$$\text{Підсумковий бал} = (B_1 \times k_1) + (B_2 \times k_2) + \dots + (B_n \times k_n) + (B_{\text{екз.}} \times k_{\text{екз.}})$$

де:

$B_1, B_2, B_3, \dots, B_n$ – бали за виконання завдань поточного контролю на практичних (семінарських) заняттях, самостійної та індивідуальної роботи, виставлений за 100-бальною шкалою; $k_1, k_2, k_3, \dots, k_n$ – вагові коефіцієнти відповідного виду контролю;

$B_{\text{екз.}}$ – бал за підсумковий семестровий контроль (екзамен), виставлений за 100-бальною шкалою (за наявністю); $k_{\text{екз.}}$ – ваговий коефіцієнт підсумкового семестрового контролю (екзамену).

Сума вагових коефіцієнтів поточного та підсумкового контролю дорівнює 1

$$k_1 + k_2 + k_3 + \dots + k_n + k_{\text{екз.}} = 1$$

Структура компонентів оцінювання та їх питома вага

Види навчальної діяльності здобувача	Шкала оцінювання завдання	Ваговий коеф.	Питома вага у загальній оцінці
Розділ 1. Сучасні тенденції розвитку вищої освіти в Україні та специфіка інтеграції богословської компоненти в освітній процес			
Тема 1. Концептуальні напрями розвитку вищої освіти			
Робота на семінарських заняттях та участь в обговореннях	100	0,05	5
Тема 2. Дидактичні основи сучасної педагогіки і специфіка викладання богословських дисциплін як складової навчально-освітнього процесу			
Виконання завдань самостійної роботи до тем 1-2	100	0,1	10
Виконання тестового завдання до розділу 1	100	0,1	10
Розділ 2. Підготовка кадрів у системі вищої освіти			
Тема 3. Навчально-освітній процес і система його організаційного та методичного забезпечення			
Робота на семінарських заняттях та участь в обговореннях	100	0,05	5
Тема 4. Компетентнісний підхід до викладання дисциплін з ЗВО			
Виконання завдань самостійної роботи до тем 3-4	100	0,1	10
Розділ 3. Специфіка проведення занять з богословських дисциплін у ЗВО			
Тема 5. Методика підготовки та проведення занять з богословських дисциплін			
Робота на семінарських заняттях та участь в обговореннях	100	0,05	5
Тема 6. Організація науково-дослідної роботи здобувачів вищої освіти: основні форми, види та засоби діагностики її результативності			
Виконання завдань самостійної роботи до тем 5-6	100	0,1	10
Виконання тестового завдання до розділу 3	100	0,1	10
Розділ 4. Новітні педагогічні технології як засіб активізації навчального процесу ЗВО			
Тема 7. Методологічні основи активізації навчального процесу та роль і місце інноваційних технологій у його реалізації			
Робота на семінарських заняттях та участь в обговореннях	100	0,05	5
Тема 8. Особливості науково-педагогічної, культурно-просвітницької			
Виконання завдань самостійної роботи до тем 7-8	100	0,1	10
Екзамен (Екзаменаційне тестування)	100	0,2	20
Разом	100	1	100
Додаткові досягнення з навчальної дисципліни (за наявності)			
Результати науково-дослідної діяльності здобувача, зокрема за такі активності: – участь у предметних олімпіадах, конкурсах студентських наукових робіт з навчальної дисципліни; – участь у засіданнях наукових гуртків, зокрема в обговореннях у форматі круглих столів, присвячених актуальним темам з навчальної дисципліни; – публікації результатів досліджень у вигляді наукових статей, тез доповідей, а також виступи на наукових конференціях.	До 10 балів		

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

100-бальна система	шкала ЄКТС	Національна шкала	Характеристика вимог та критеріїв оцінювання
90–100	A	Відмінно	Здобувач демонструє глибокі системні знання з методики викладання богословських дисциплін, вільно володіє психолого-педагогічною та теологічною термінологією. Здатний самостійно проєктувати навчально-методичні комплекси, силабуси та освітній контент. Бездоганно виконує всі види практичних і семінарських завдань, демонструє високі результати в тестових завданнях на Віртуальній аудиторії КПУ, виявляє творчий підхід і високий рівень академічної етики.
82–89	B	Добре	Здобувач демонструє вільне володіння програмним матеріалом курсу, чітко розуміє дидактичні засади та принципи організації освітнього процесу. Якісно виконує семінарські завдання, самостійну роботу та тести, допускаючи лише поодинокі незначні неточності, що не впливають на загальний рівень підготовки.
75–81	C	Добре	Здобувач має достатній обсяг знань для розв'язання базових педагогічних і методичних завдань, розуміє специфіку викладання богослов'я у вищій школі. Проте аналіз окремих тем чи розробка методичних елементів може бути дещо стандартною, без глибоких інноваційних рішень.
67–74	D	Задовільно	Здобувач засвоїв основні поняття курсу на репродуктивному рівні. Виконує семінарські завдання та тести за зразком, проте припускається помилок під час проєктування елементів навчальних програм чи інтерпретації дидактичних принципів. Відповіді потребують більшої системності.
60–66	E	Задовільно	Здобувач володіє мінімально необхідним порогом знань з методики викладання. Відповіді фрагментарні, навички самостійної розробки навчально-методичного продукту слабкі. Виконання тестів та завдань самостійної роботи відбувається за активної методичної підтримки викладача.
35–59	FX	Незадовільно	Здобувач володіє лише частиною знань, чого недостатньо для зарахування дисципліни. Не орієнтується в питаннях організації навчального процесу та сучасних педагогічних технологіях. Надається право на повторне складання контрольних заходів.
1–34	F	Незадовільно	Повна відсутність знань, ігнорування виконання семінарських завдань і тестів у Віртуальній аудиторії, неявка на екзамен або порушення принципів академічної доброчесності. Обов'язкове повторне вивчення дисципліни.

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ: 100-БАЛЬНА, НАЦІОНАЛЬНА ТА ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за шкалою ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проєкту (роботи), практики	для заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
67-74	D	задовільно	
60-66	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов’язковим повторним вивченням дисципліни

ПОЛІТИКА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Політика щодо термінів виконання завдань та перескладання	З огляду на безпекову ситуацію, повітряні тривоги та перебої з електропостачанням, освітній процес базується на принципах гнучкості та академічної підтримки. Усі завдання виконуються здобувачами в асинхронному режимі без застосування штрафних санкцій чи зниження балів за порушення первинних термінів, якщо затримка зумовлена об'єктивними обставинами непереборної сили. Здавання та перескладання пропущених завдань чи тем здійснюється у зручному для студента темпі протягом семестру за погодженням із викладачем без будь-яких обмежень.
Політика академічної доброчесності	Здобувачі освіти зобов'язані неухильно дотримуватись принципів академічної доброчесності під час виконання усіх видів навчальної, наукової та творчої діяльності. Порушеннями академічної доброчесності вважаються: академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація, списування, обман, хабарництво, необ'єктивне оцінювання та академічне шахрайство. Здобувачам освіти забороняється вдаватися до будь-яких форм академічного шахрайства, зокрема: використовувати під час контрольних заходів заборонені матеріали або технічні засоби; посилаючись на джерела, які не використовувались у роботі; здавати роботи з однаковим змістом, підготовлені різними особами. У разі встановлення порушення академічної доброчесності до здобувача освіти можуть бути застосовані такі заходи академічної відповідальності, як повторне проходження оцінювання (контрольна робота, екзамен, залік тощо), повторне вивчення відповідного освітнього компонента або відрахування з університету.
Політика щодо відвідування занять в умовах воєнного стану	Відвідування навчальних занять здобувачами вищої освіти є обов'язковим відповідно до затвердженого розкладу. <i>Організація освітнього процесу в умовах загрози та повітряних тривог</i> У разі включення сигналу «Повітряна тривога» під час проведення занять у режимі реального часу (Zoom / Google Meet) або перебування в приміщеннях Університету, проведення синхронного заняття негайно припиняється, а всі учасники освітнього процесу зобов'язані перейти до укриттів. Навчальне заняття, перерване через сигнал «Повітряна тривога» або яке не відбулося через її тривалість, автоматично переводиться в асинхронний режим. Відсутність здобувача освіти на синхронній конференції під час повітряної тривоги, відсутності електроенергії або зв'язку не є підставою для виставлення заборгованості чи зниження підсумкової оцінки, за умови опрацювання навчального матеріалу та виконання завдань в асинхронному режимі. <i>Застосування дистанційних технологій та форс-мажорних обставин</i> У разі переходу університету або його окремих структурних підрозділів на навчання із використанням дистанційних технологій через безпекову ситуацію чи інші форс-мажорні обставини, освітній процес регулюється «Положенням про організацію освітнього процесу здобувачів вищої освіти з використанням дистанційних технологій при обмеженні або відсутності фізичного відвідування закладів освіти здобувачами з причин непереборної сили (природні катаклізми, заходи карантинного порядку та інші форс-мажорні обставини) в «Класичному приватному університеті». Формат участі у дистанційних заняттях адаптується до поточних технічних можливостей та умов безпеки здобувачів і викладачів.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

Основна:

1. Біблія. Книги Священного Писання Старого та Нового Завіту. – К. : Видання Київської Патріархії Української Православної Церкви Київського Патріархату, 2009. – 1387 с.
2. Вихрущ В. О. Методологія та методика наукового дослідження : Навчальний посібник. – Львів: Вид-во Львівської політехніки, 2018. – 328 с.
- А. Педагогіка вищої школи: навчальний посібник / [Курлянд З.Н., Хмелюк Р.І., Семенова В. та ін.]; за ред. З.Н.Курлянд. – 2-ге вид., перероб. і доп. – К.: Знання, 2005. – 399 с.
3. Резван О. Методика викладання у вищій школі / О.О. Резван. – Харків, ХНАДУ: «Міськдрук», 2012. – 152 с.
4. Туркот Т. Педагогіка вищої школи: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / Т.І.Туркот. – К.: Кондор, 2011. – 628 с.
5. Ушкаренко В. Організація самостійної роботи студентів / В.О.Ушкаренко, Н.Д. Смоленко, І.В.Осадчук, Т.І.Виноградова. - Херсон: Айлант, 2005. – 96 с.
6. Фіцула М. Педагогіка вищої школи: навчальний посібник / М.М.Фіцула. – К.: Академвидав, 2006. – 351 с.

Допоміжна:

7. Стинська В.В. Методика викладання у вищій школі. Методичні рекомендації / В.В. Стинська. – Івано-Франківськ, 2016. – 65 с.
8. Дубасенюк О. Уровадження освітніх інновацій в системі вищої освіти / О.А.Дубасенюк // Інновації у вищій освіті: проблеми, досвід, перспективи: монографія. – Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І.Франка, 2011. – 444 с.
- В. Здібності, творчість, обдарованість: теорія, методика, результати досліджень / За ред. О.Моляко, О.Л.Музики. – Житомир: Вид-во Рута, 2006. – 320 с.
9. Коваленко О. Проблеми методичної підготовки викладачів спеціальних дисциплін / О.Є.Коваленко // Педагогіка і психологія. -1996. - N 4. - С. 173–176.
10. Козак Л. Дослідження інноваційних моделей навчання у вищій школі / Л.В.Козак // Освітологічний дискурс, 2014. – N 1 (5). – С. 95 – 104.
11. Кушнір В. Інноваційність освіти як дидактичний принцип / В.Кушнір, Г.Кушнір, Н. Рожкова // Рідна школа. – 2012. – N 6 (990). – С. 3 – 8.
12. Лозниця В. Форми організації навчання у вищій школі / В.Лозниця // Психологія і педагогіка. – К., 2000. – С. 280 – 298.
13. Мирошник О. Педагогічна майстерність: теорія і практика професійного становлення майбутнього вчителя / О. Мирошник, Н. Тарасевич // Витоки педагогічної майстерності. – 2012. – Вип. 9. – С. 136 – 140.
14. Боришевський М. Ю. Виховання духовності особистості / М. Й. Боришевський, Л. І. Пилипенко, О. І. Пенькова та ін. – Кіровоград: ІМЕКС-Лтд, 2013. – 104 с.
15. Кислашко О. П., Сіданіч І. П. Християнська педагогіка: навч. посіб. / О.П. Кислашко, І. П. Сіданіч. – К. : Духовна вісь, 2015. – 510 с.
16. Ортинський І. Християнство в його виявах і сучасних проблемах. Вибрані твори / отець Іван Ортинський / Упоряд., наук. ред. і авт. вступ. ст. А. Колодний / Серія «Мислителі української діаспори». – К.: УАР, 2014. – 905 с.
17. Симчич М. Основи християнського виховання / Микола Симчич, протоієрей. - Глибока: Благодатний вогонь, 2015. – 156 с.
18. Хоружа Л., Киричок В. Духовно-моральне виховання школярів в Україні: досвід та шляхи вдосконалення // Рідна школа. – К. : Преса, 2013. – № 4. – С. 26–32.
19. Шкрібляк М. В. Філософська та богословська освіта у структурі національної навчально-освітньої парадигми: сучасні можливості і перспективи розвитку / Микола

Шкрібляк // Суспільство, держава і церква у спектрі міждисциплінарних досліджень : зб. матеріалів всеукр. наук.-практ. конференції (Хмельницький, 9 – 10 вересня 2016 р.). – Хмельницький: ХНУ, 2016. – С. 107–112.

20. Шкрібляк М. Вивчення української духовності як аксіологічна платформа освіти та виховання: стан і перспективи / Микола Шкрібляк // Вчені-горяни – гірській школі: Науково-методичний посібник з розбудови нової української школи в гірській місцевості / за заг. ред. Петра Лосюка. – Косів: Писаний камінь, 2018. – С. 63 – 75.

21. Шкрібляк М. Повернення до християноцентризму як основа сучасної національної освіти та виховання в Україні / М. Шкрібляк Аксіосфера освіти: історичні тенденції та пріоритети сьогодення : колективна монографія / за ред. члена-кореспондента НАПН України В.О. Балуха. – Чернівці: Чернівецький нац. ун-т імені Ю. Федьковича, 2018. – С. 128–146.

Більш детальну інформацію щодо, розподіл часу навчальної дисципліни за темами, методів навчання, самостійної роботи наведено у Робочій програмі навчальної дисципліни.